

De allochtoon is springlevend

2013/12

27 | 03 | 2013

 MENSEN

 WELVAART

 BESCHERMING

Marc De Vos

Directeur
Itinera Institute

In Gent spreken ze dus nooit meer van allochtoon of autochtoon: ze hebben die namelijk symbolisch begraven. Maar de problemen van integratie van immigranten in onze samenleving zijn springlevend. Of de symboliek van het taalgebruik daaraan kan bijdragen, zal nog moeten blijken.

Vroeger spraken we vooral van gastarbeiders. Die term vertaalde de illusie dat migranten alleen tijdelijk naar België waren gekomen om er te werken en om dan weer te vertrekken. Ze zijn gebleven en

ze zijn ook blijven komen. België is intussen een onversneden immigratienatie. Tegen het midden van de eeuw zal tussen 30 en 50 procent van onze totale bevolking uit naaurologse immigratie bestaan.

De integratie van de vele en diverse immigranten in de smeltkroes die België aan het worden is, wordt wellicht onze grootste maatschappelijke uitdaging. Een mentale apartheid tussen "de allochtoon" en "de autochtoon" kunnen we dan zeker missen als kiespijn. Maar die andere illusie, dat alles van zelf

zal gaan in een bonte laissez-faire van multiculturele veelkleurigheid, kunnen we intussen ook begraven.

Elke samenleving berust op een basis van fundamentele normen en waarden, deels in regels vertaald en deels onuitgesproken. De realiteit van onze diversiteit dwingt ons tot de herontdekking van een

“*Elke samenleving berust op een basis van fundamentele normen en waarden, deels in regels vertaald en deels onuitgesproken.*”

gemeenschappelijk burgerschap dat zorgt voor de eenheid in verscheidenheid. Tussen de multiculturele chaos en de mono-culturele droom, moeten we een intercultureel midden vinden dat culturele diversiteit laat floreren rond één gemene deler die voor iedereen geldt.

Wie bepaalt dat gemene burgerschap? Dat is een essentiële samenlevingsvraag. Gaan we uit van een bestaande leidcultuur waaraan immigranten zich aanpassen? Of zijn we van oordeel dat alles ter discussie kan staan? Het is precies daar dat het onderscheid tussen “autochtoon” en “allochtoon” een betekenis heeft die verder gaat dan de semantiek en symboliek van het taalgebruik. Het bevestigt namelijk het principe van een bestaande realiteit ten opzichte van iemand die van elders afkomstig is. Het vertaalt een fundamenteel uitgangspunt voor de richting van de integratie: dat van een ontvangst-

land dat bepaalde eigen principes als vertrekpunt neemt in het integratieproces.

Wat is er nu precies begraven in Gent? Alleen een verkavelend en verdelend samenlevingsbeeld? Of ook elk idee van een “autochtone” realiteit voor de “allochtone” nieuwkomer? De eerste begraving kan een hefboom voor vereniging zijn. De tweede is zeker een recept voor versplintering. We moeten dus opletten. Sociale cohesie komt niet vanzelf. We moeten als samenleving nieuwkomers de hand reiken. Maar die hand moet wel gevuld zijn. Als er geen autochtone realiteit is, dan zullen we er zelf voor zorgen dat andere realiteiten met de immigratie worden ingevoerd, om uiteindelijk heel de samenleving te ontworpen.

Zoals andere immigratienaties, moet België op alle beleidsniveaus doordrenkt worden van een overkoepelende strategie voor selectie, onthaal, huisvesting, opleiding en tewerkstelling van immigranten. Maar succesvolle integratie is veel meer dan economische of sociale participatie. Er is nood aan een project dat de gemeenschappelijke sokkel van burgerschap definieert, uitlegt, overdraagt en – waar nodig – oplegt. We kunnen het ‘inburgering’ noemen, maar dan wel één die dieper gaat dan lessen Nederlands en vaderlandse geschiedenis. En ook al zal dat gemene burgerschap altijd deels onbepaald blijven, het uitgangspunt alleen al is voor de

“*Wat is er nu precies begraven in Gent? Alleen een verkavelend en verdelend samenlevingsbeeld? Of ook elk idee van een “autochtone” realiteit voor de “allochtone” nieuwkomer?*”

immigrant een ijkpunt en voor het integratiedebat een referentiekader.

We hebben in België al hele generaties verloren met het ontkennen of polariseren van het integratieprobleem. Ik hoop zeer dat de symbolische actie in Gent niet het zoveelste

maneuver is voor ontkenning, maar integendeel het startschot voor positieve invulling. Als we dat niet doen, dan is het symbolische graf van de allochtoon ook de put waarin we ons hoofd andermaal steken om blind en doof te blijven voor de enorme en historische uitdaging waarvoor we collectief staan.

Marc De Vos de directeur van het Itinera Institute en doceert aan de UGent. *Twitter @devosmarc*

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.